

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. XIX. De defectu eorum qui ex officio præfecturam aliquam habent in choro.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45942)

salutem omnium, in unione illius perfectissima attentionis, qua tu Patrem orasti & laudasti in terris. Responde, queso, satisfac & supple pro me plenissime. Amen. Qui sibi hanc orationem redderet familiarem, optimum exitum suis afferret Horis, & non modicum luctum inde reportaret; nam, præter satisfactionem, obtinere posset etiam unionem meritorum Domini nostri Seruatoris, quæ nobis solent magnum augere cumulum omnium benedictionum.

Deuotiores perfectioresque psallentes post expletum Officium diuinum, pro temporis commoditate, ruminare haud omittunt, tamquam mystica animalia Deo grata, Psalmorum verba, in quibus, dum psallebant, vehementiorem aliquem erga Deum affectum sentire digni effecti sunt, vt internas spiritus consolationes facilius conferuent, imò felicius augeant, ac perticiant. Euenire facile potest, vt deuotionis calor, quasi per transitum conceptus occasione cantus, adeò inualescat in actu ruminacionis, vt ignis fiat validus, & felix animi operetur incendium, quo eternum beatus reddatur animus pij psallentis.

CAPVT XIX.

De defectu eorum qui ex officio praefecturam aliquam habent in choro.

Praefectorum chori magna obligatio.

PRÆFECTI choro dirigendo ac moderando, siue hoc siue alio quocumque appellentur nomine, iuxta morem vniuscuiusque Ecclesiae, tam Regularis quam saecularis, in qua diuina decantantur Officia, & quicumque alij in choro auctoritatem

ritatem & iurisdictionem habentes, ne muneri suo deesse dici possint, summo vigilare debent studio, ut omnes defectus hactenus enumerati caueantur, aut saltem, si fortassis inoleuerint, auferantur à choro, utque leges pro recta chori disciplina sancitæ adamussim obseruentur, & violatores opportunis corripiantur monitionibus, imò, si opus sit, ad præscriptum Statutorum puniantur; ne illis adscribatur, quod ij siue incuria, siue ex malitia perpetrare haud verentur, dum pro debito officij huic malo occurrere debebant; néve cogantur ipsi aliquando ad Deum exclamare, ac supplices exorare vnà cum sancto Hymnographo: *Ab alienis parce seruo tuo.* Nam psal. 18. verè alienas subeunt culpas, qui illis, cùm possint & debeant, minimè resistunt.

Quotiescumque igitur Præfecti, cuiuscum-
 que generis sint, absque causa vel à choro omni-
 no absunt, vel tardiùs quàm par sit, nempe post
 inceptum Officium (cùm tamen deberent alios
 præuenire, ut ceteris sint exemplum & stimulus
 libentiùs conueniendi) accedunt ad chorum,
 præter negligentia suæ reatum quem contrahunt,
 dici iure possunt origo primaria & vera causa
 omnium culparum, quæ ex huiusmodi absentia
 & mora solent ut plurimum consequi, nempe ni-
 mia accelerationis, perturbationum, tumultuum,
 confabulationum, quibus facilè occurrerent, si
 choro studerent assistere.

Præterea quando Præfecti minimè vigilant
 plenæ ac rectæ executioni omnium rituum, qui
 ad perfectum psallendi munus, præsertim publi-
 cum in choro, spectant, nec opportunis moni-
 tionibus corripere audent delinquentes, tunc

Chori venustas duabus nititur rebus.

grauem coram Deo subeunt noxam, propter multitudinem & grauitatem malorum, chori venustatem ac decorem euerrentium, inde prodeuntem. Nam sicut chori præcipuum decus duabus nititur potissimum actionibus, quarum vna in cantu, dum grauis existit, altera in cerimonia, dum opportunis implentur temporibus & modis, situm est; ita, iis sublatis, solam necesse est remanere in choro deformitatem, animis piis maximè molestant. Cantus haud semel caret debita grauitate, dum quidam nimis festinanter, propè dixerim nimis præcipitanter, audiuntur non dico canere, sed absorbere Psalmorum versiculos, nulla seruata aut pausa in medio, aut opportuna distantia inter finem vnius & initium alterius versiculi. Nec minùs aduersatur eidem cantui modus inconcinnus canendi, quando scilicet non ab omnibus tenetur eadem proportio vocis, sed vnus altiùs, alter canit demissiùs, numquam aliis sese atemperantes, imò studiosè nonnulli ab aliis voce dissidere fatagentes. Idem quoque accidit, quando vocis tonus à cantoribus prolatus (si præsertim is haud sit nimis altus) minimè retinetur à psallentibus, sed, ad vitandum modicum laboris, alius assumitur demissior. Hic defectus meritò inter grauios debet recenseri, ob molestant dissonantiam ad aures tum psallentium in choro, tum externorum in Ecclesia auditorum peruenientem, & ob alios vitiosos effectus inde consequentes. Nam cantus remissus, & demissus, somnolentiam nutrit, spiritum extinguit, auget molestant cantus, ipsisque faucibus grauis est & noxius. Nihilominorem deformitatem parit piarum ceremoniarum

Cantus remissus varia gignit mala.

niarum contemptus, quem diximus esse alterum
 venustatis chori venenum. Sicut enim horum ri- ^{Rituum}
 tuum perfecta executio talem ac tantum tribuit ^{sacrorum}
 diuinis laudibus decorem, vt is possit animum ^{observatio}
 quemque ad pietatem in Deum allicere, imò & ^{quanti sit}
 ipsos profanos homines ad compunctionem & ^{momenti.}
 admirationem pertrahere, vt aliàs ostendimus;
 ita eorundem contemptus omnem ferè aufert à
 diuino cultu venustatem & venerationem in ani-
 mis mortalium. Quare non modicæ culpæ fiunt
 rei tum ipsi contemptores Ecclesiasticorum ri-
 tuum, qui in diuinis persoluendis laicos potiùs
 quàm Ecclesiasticos sequuntur mores, stantes,
 vel sedentes, vel alio inconcinno modo adhæ-
 rentes, quando est genuflectendum; capite item
 erecto & cooperto, oculisque vagis circumspi-
 cientes, quando reuerenter & deuotè est incli-
 nandum (*semper namque in inclinatione, ait ap-*
positè Seraphicus Bonauentura, apparere debet ^{D. Bonau.}
deuotio, vt fiat humiliter & profunde;) tum chori ^{in Speculo}
 Præfecti, qui minimè inuigilant horum sacro- ^{discipl. c. 9.}
 rum rituum rectæ obseruationi: & licet aduer-
 tant defectus, ob timorem tamen, eos minimè
 corrigere satagunt, quemadmodum ex officio de-
 bent corrigere. Animaduertere namque tenentur
 pro qualitate culpæ in eos psallentes, quos noue-
 rint in hisce deficere ritibus; grauiùs autem in
 eos, quos viderint nihil ex prioribus monitioni-
 bus profecisse: nam ex huiusmodi iteratis defe-
 ctibus, præsertim post monitiones, argui rectè
 potest in voluntate psallentis aut peruicacia, quæ
 tandem in contemptum desinere solet, aut sal-
 tem magna incuria, quæ operi diuino est valdè
 contraria.

*Vniformi-
tas rituum
quanti fa-
cienda.*

Reprehensionem item patent Praefecti illi, qui in choro haud student vniformitatem conseruare caerimoniarum, peculiare aliquid minimè approbatum admittentes, aut etiam negligentes illud aduertere. Patiuntur nonnulli Praefecti, à psallentibus non obseruari idem tempus in iis praestandis quæ ceteri faciunt simul. Nec enim Ecclesiastici ritus decor est in solis actibus surgendi, genuflectendi, standi, sedendi, inclinandi positus, sed in eo praecipuè elucet studio, quòd omnes, si fieri possit, in eodem puncto temporis æqualiter inclinent, sedeant, stent, genua flectant, surgant. Hunc decorem cognoscens sanctus Carolus, Ecclesiasticæ disciplinæ egregius reparator, æqualitatem hanc graui sancitam voluit synodali Decreto dicens: *In choro, pro temporis & officij ratione, ex instituto & more Ecclesie, se-
deant, stent, flectant genua, caput aperiant & sub-
mittant, ceteraque eius generis adhibeant; omnes
verò aequè idem faciant.*

Synod. I.
Mediol.
tit. *Quomo-
da versan-
dum in
choro.*

*Alterni
cantus pro-
portio qua-
lis esse de-
beat.*

Iidem Praefecti censuræ subiicientur, quando haud aduertent rectæ psallentium distributioni in choro. Ex quo illud haud semel oritur malum, quòd nempe vna chori pars minimè conueniat in qualitate vocum cum altera parte, sed maximè discrepet, non sine iactura illius harmoniæ quæ alterno cantui solet inesse. Nam cessat omnis proportio alternæ consonantiæ, quoties voces omnes vnus chori firmæ sunt, & altæ, alterius autem chori voces sunt omnes infirmæ ac demissæ. Boni itaque Praefecti partes sunt, inuigilare huic rectæ psallentium distributioni, vt vel omnimoda vocum vniformitas, vel saltem minor audiat diuersitas in cantu. Ad quam rem aduertere
necesse

neceſſe eſt, quòd huiusmodi æqualitas non in pari pſallentium numero, ſed in æqualitate vocum eſt attendenda, ita vt, non quanti ſint pſallentes in vtraque chori parte, ſed quales, ſit à prudenti Præfecto examinandum, & decernendum, Non enim ſemper proportio vocum ibi eſt, vbi adeſt proportio numeri; vbi ſcilicet tot ſunt in vna chori parte, quot ſunt in alia, licet aliquando, imò & ſæpè, ea poſſit adeſſe. Metienda igitur eſt proportio chori non ex quantitate, ſed ex qualitate vocum quæ tunc in choro reperiuntur.

Ad has obligationes Præfectorum reduci poſſunt obligationes eorum, qui in Eccleſiis Collegiatis munus gerunt notandi Canonicos, Cappellanos, & alios de gremio Cleri, qui choro intereſſe debent, ſed vel minimè interſunt, vel vnam plurèſve integras diuini Officij Horæ partes omittunt; qui item proprio deſunt muneri, & ij nomine proprio dici conſueuere Punctatores. Nifi Punctatores ſincera fide officij ſui expleant partes, irretitos ſe cognoſcent grauibus in Deum & proximum peccatis. Duplici namque modo cùm ij poſſint in officio delinquere ſuo: vel Primò, quando timore, aut amore, aut ſpe aliqua ducti minimè notant, quem deberent iuſtè notare, quia is non interſuit choro, aut muneri alicui ſibi debito deſuit. vel Secundò, alium ex odio notant iniuſtè, cùm ipſe & interſuerit choro, & muneribus ſibi debitis fecerit ſatis. Vtroque iſto modo grauiffima perpetrantur in Deum & in proximum peccata. In primis offenditur Deus, cuius fides impiè violatur, in violatione iuſurandi, quod à Punctatoribus in Eccleſiis rectè inſtitutis ſolet ſiue coram Epifcopo, ſiue coram

*Punctato-
rum obli-
gationes,
deſectus,
& pœna.*

Capitulo præstari, de fideliter ac diligenter exequendo munere suo. Deinde offenditur proximus ob violationem Iustitiæ, quando Punctatores iniuste auferunt quibusdam, quod iuste illis cedit, & de aliena disponunt re tamquam domini. quapropter vinculo restituendi seipsos obstringunt. Quæ res cum magni sit ponderis, est à nobis hoc loco magis declaranda, ut melius cognoscatur huiusce delicti grauitas, & obligationis vinculum. Ea itaque est conditio reddituum, qui inter Clerum alicuius Collegiæ Ecclesiæ distribui propter seruitium chori debent, ut supponant pro fundamento iusto, seruitutem choro actu & realiter præstitam, ita ut massa illa reddituum vniciue diei respondens sit inter eos tantum distribuenda, qui verè & realiter intersunt choro, & munera explent debita. Quod si quis aut non intersit choro, aut debitis muneribus minimè faciat satis, priuatur (nisi aliquo munitus sit indulto) vel integro stipendio, vel parte illius, iuxta quantitatem & qualitatem defectus puniendi secundum vnus cuiusque leges & statuta. Nulla enim merces aut stipendium datur sine labore; & quod huic iuste adimitur, iustissimè cedit iis qui intersunt & laborant; & horum portio augetur ex portione, quæ ei contigisset, si verè interfuisset. Hoc incrementum ceteris adueniens interessentibus, & laborantibus, à Doctoribus rectè dicitur *Ius accrescendi*; quia iuste ademptum negligentibus, iustissimè accrescit diligentibus. Quando igitur Punctatores aliquem iniuste norant ex odio, tunc alienum rapiunt; quia auferunt ei quod iuste lucratus est, idque aliis distribuunt. Ei itaque debent de pro-

*Distributio-
tionũ quo-
tidianarũ
finis & v-
sus rectus.*

*Merces non
datur sine
labore.*

*Ius accre-
scendi quid.
Gloss. &
com. DD.
in Clem. 2.
verb. Pars.
de ætat. &
qualit. &
ord. præfic.*

pro-
re-
em-
pte
ali-
no-
ip-
ab-
tor-
re-
&
tiff-
dia-
scu-
nar-
illi-
hæ-
fac-
pit-
fic-
ne-
Pu-
for-
ue-
po-
qu-
pu-
se-
bu-
fec-
ce-
gr-
qu-
lo-

priis pecuniis reddere quod ademerunt, nisi current restituendum ab iis, qui ex portione illi adempta facti sunt ditiores. Quando item vni, propter amorem, aut metum, aut spem, remittunt aliquem defectum, quem debebant Punctatores notare, sicut adimunt diligentioribus quod iuste ipsis accreuerat, ita tenentur eisdem restituere ablatum, nisi certi sint, fuisse ab iniquo detentore iam factam restitutionem. Ea namque est remissionis natura, aiunt Doctores, quos adfert & sequitur Ioannes Petrus Moneta in luculentissimo suo Tractatu, de Distributionibus quotidianis, vt nequeat fieri nisi ab iis quibus accrescunt, & quorum lucro cedunt distributiones; hi namque soli, & non Punctatores, sunt domini illius portione à negligentibus amissæ. Tandem, hæc iniusta dispositio alienæ rei à Punctatoribus facta Deum iterum grauitè offendit ex alio capite, nempe ex imminutione cultus sui inde proficiscente. Ratio est in promptu efficax: nam dum negligentioribus quod amiserunt remittitur à Punctatoribus, eorum incuria magis magisque fouetur, indeque ipsi fiunt audaciores ad perseverandum in suis defectibus; quod certè non potest fieri absque diuini cultus imminutione. quia huiusmodi hominum genus, ob spem impunitatis semel obtentæ, facilius & frequentius se in posterum subtrahent à choro, & à muneribus. Hanc diuini cultus imminutionem à se profectam sedulo expendant Punctatores, nec eam censeant esse leuem culpam; nam apud Deum grauissima iudicatur, eiusque grauitatem aliquando ex seueritate pœnæ luendæ ipsi cognoscent. Recolant sibi ipsis Punctatores diuinum illud

Io. Petrus
Monet. de
Distribut.
par. 3. q. 6.
num. 17.

Diuini cultus imminutio graue delictum.

illud iudicium in sacra Regum historia proditum, dum quorundam impiorum Sacerdotum, qui tantummodò diuinum cultum imminuendi causam præbebant, absque vllò proximi detrimento in rebus, praua recensentur gesta. nam huiusmodi gesta appellantur grauissimū delictum:

1. Reg. 2. *Erat autem peccatum puerorum grande nimis coram Domino, quia retrahebant homines à Sacrificio Domini.* Et hoc iudicium secuta est seuerissima vltio diuina: nam vno die iidem Sacerdotes violento mortis genere, iuxta verbum Domini, sublati sunt. Iustè itaque quod iustum est semper exequantur fideles Punctatores, omni seposito amore, spe, metu, ac odio, ne, dum aliis prodesse aut obesse student in re temporali, iacturam sibi in re spiritali comparent magnam. Nec digni excusatione habebuntur ob eam rationem, quia

*Punctatore
absente à
choro alius
suffici debet.*

& ipsi non adfuerint choro: nam quando per occupationes eis minimè licet adesse choro, debent alium idoneum sufficere ministrum, qui vices suas eadem suppleat fidelitate, Ecclesiastici ministri perpetua comite, alioquin ipsis imputabitur omnis iniusta quotidianarum distributionum partitio, & iisdem semper remanebit onus restituendi læsis, quod iniustè ablatum est illis.

C A P V T. XX.

Parænesis ad Hymnodia studiosos.

LICEAT nunc mihi omnium Ecclesiasticorum minimo non docendi præsumptione, sed piæ voluntatis affectu, ad omnes Ecclesiasticos, solemni Hymnodia in choro persoluendæ adscriptos, pauca hæc vltima Operis verba in sensu